

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

X. Quomodo Imperator omnium sectarum Episcopos in unum convenire jussit, quo tempore Arcadius ejus filius, Augustus nuncupatus est: & quod Novatiani in fide cum Homousianis consentientes, soli intra ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἡνέχετο ὅτι τὸ ἐπ' αὐτῶν θορύβων πληροῦσαι
 τὰς πόλεις· ἀλλὰ βραχέως χρόνῳ διελθούσης,
 αὐτῶν συνόδον πασῶν τῶν αἰρέσεων συγκρο-
 τηθῆναι παρεσκόλασε, νομίσας ἐκ τῶν παρ-
 αὐτῶν τῶν ἑπισκόπων διαλέξεως, μίαν πρὸς
 πᾶσιν ὁμόφωνον δόξαν κρατήσθαι ταύτην ἡγέ-
 μαι τὴν πρὸς θεὸν τῆ βασιλείας, αἰτίαν αὐτῶν
 οὗ πρὸς τὴν γῆν· θεία γάρ τι πρὸς νοῖα
 ὑπὸ οὐδ' αὐτὸς χρόνῳ, τὰ βαρβάρων ἔθνη
 αὐτῶν ὑπελάμβανεν ἐν οἷς καὶ ἀθανάτου ὁ
 ἰσὺν γούθων δόχην γόος, ὑπὸ ἡκούον ἐαυτὸν ἅμα τῷ
 οἰκίῳ πληθὺ παρέχεν ὅς ἐκ ἐνθὺς ἐν κωνσταντι-
 νε πόλιν τὸν βίον κατέστρεψεν τότε δὲ ὁ βα-
 σιλεὺς τὸν υἱὸν ἀρκάδιον αὐτῶν ἀνηγόρευσε,
 καὶ τὴν ὑπατίαν μετ' ἐργαζόμενος τὸ δεύτερον, καὶ
 καθ' ὅσον, τῇ ἐξαυτίμῳ τῇ ἰανουαρίᾳ μη-
 νός ἐκ εἰς μακρόν ὃ μετὰ ταῦτα παρήσαντο
 πάντες ὅθεν πάσης θρησκείας ἐπίσκοποι, καὶ
 τὴν αὐτὴν ὑπατίαν, τῷ ἱερίῳ μὲν μὲν μετὰ πε-
 ντάμηνον· ἐν ὁ βασιλεὺς νεκράριον τὸν ἐπί-
 σκοπον, ἐκοινολοῦντο πρὸς αὐτὸν, πῶς ἀν γέ-
 νοιο μηχανή, ὅπως ἀν μὴ διαφωνοῖ ὁ χριστι-
 ανισμός, ἀλλ' ἐνωθῇ ἡ ἐκκλησία· ἐλεγχέτω δ' εἰν
 γυμνασθῆναι τὸ χωρίζον τὰς ἐκκλησίας ζή-
 τημα, τὴν τε διαφωνοῖ ἐκποδὼν ποιήσαν-
 τας, ὁμοφώνιαν ταῖς ἐκκλησίαις ἐξαγασαὶ
 τὴν ἀκέραιαν ὁ νεκράριον, ἐν φεβρουάριον ἢ καὶ
 μετὰ πεντάμηνον τὸν τῶν κατὰ τὴν ναυα-
 γίων ἐπίσκοπον ἀγγέλιον, ὡς καὶ τὴν πίσιν ὁμό-
 φωνον, φανεράν αὐτῶν τὴν τῆ βασιλείας καθί-
 σταν γινώσκον ὅτι, τὰ μὴν ἄλλα ἢ ἐν ἐλαβῇ συ-
 στήναι ὅλοις πρὶ τῷ δόγματι ὅς ἐκ ἰσχύων, ἀ-
 ναγνώσκειν ὑπ' αὐτῶν σισίννιον ὄνομα, πρὸς τὸ
 διαλεχθῆναι προεβόλετο σισίννιος ὁ ἀνὴρ ἐλ-
 λόμος, καὶ πραγμάτων ἐμπρός, ἀκριβῶς τε
 εἰδὼς τὰς τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐρμηνείας
 καὶ τὰ φιλόσοφα δόγματα, συνόριον ὡς αἱ
 διαλέξεις ἐ μόνον ἔχ' ἐνδο τὰ χρίσματα,
 ἀλλὰ καὶ φιλονεικίαν τὰς αἰρέσεις μάλ-
 λον ἀπὸ τῶν καὶ διαλεχθῶν τοιάνδε ἵνα συμ-
 βάλῃ τῇ κατὰ τὴν ὑπέθετο· εὐ ἐπιστάμενον ὡς
 οἱ παλαιοὶ δόχην ὑπὸ ἀρεξέως τῷ ὑπὸ τῆ Θεοῦ
 δοταὶ ἀπέφυγον καὶ ἐκλήφθησαν γὰρ αὐτὸν
 συναῖδιον τῶ πατρὶ, συμβαλεῖν φυγεῖν
 μὴ τὰς διαλεκτικὰς μάχας· μάρτυρας δ' ἐ-
 κατέστη τὰς ἐκδόσεις τῶν παλαιῶν, καὶ

A enim passus est urbes, diutius tumultuo-
 sis motibus agitari: sed pro virili parte
 hic malo occurrens, brevi elapso tem-
 pore, omnium sectarum Concilium ire-
 rum cogi iussit: ratus ex mutuo I p scō-
 porum inter se colloquio futurum, ut
 una apud omnes eademque sententia
 obtineret. Atque hoc Imperatoris
 institutum, causam fuisse arbitror eo-
 rum quæ tum illi feliciter evenerunt.
 Iisdem enim temporibus divinā qua-
 dam providentiā Barbaræ Gentes sub
 illius ditionem redactæ sunt. Inter
 alios Athanarichus Gothorum Rex
 cum universo populo sese ei dedit:
 qui quidem paulo post Constantinopo-
 li extremum diem obiit. Tunc etiam
 B Imperator Arcadium filium suum Au-
 gustum renuntiavit, Merobaude ite-
 rum & Saturnino Consulibus, die se-
 primo decimo Calendas Februarii.
 Nec multo post uniuscujusque sectæ
 C Episcopi undique convocati adfue-
 runt, iisdem Consulibus mense Junio.
 Imperator igitur accito Nectario Epi-
 scopo, sollicita deliberatione cum eo
 tractavit, quonam modo Christiana re-
 ligio dissensionibus liberari, & Ecclesia
 ad unitatem revocari posset. Agebatque
 discutiendam esse controversiam quæ
 Ecclesias segregaret, ut amputatis di-
 scordiarum causis, Ecclesiis concordia
 restitueretur. His auditis Nectarius,
 C anxius ac sollicitus hærebat. Et accer-
 sit Agelio, tunc temporis Novatia-
 norum Episcopo, utpote qui cum ipso
 in fide consentiret, Imperatoris consi-
 lium ei aperit. Ille cum vir esset alioqui
 pius ac religiosus, sed qui de fidei do-
 ctrina cominus disputare haudquaquam
 valeret, Sisinnium Lectorem suum qui
 hoc differendi munus obiret, elegit.
 At Sisinnius vir inprimis disertus & ma-
 gno rerum usu præditus, & qui præter
 sacrarum Literarum scientiam, Græco-
 rum quoque Philosophiam egregiè
 callebat, cum probe nosset, ejusmodi
 disputationibus non modo dissidia mi-
 nime sanari, verum etiam hæreses ad
 majorem contentionem accendi, hoc
 consilium suggessit Nectario. Quoniam
 compertum habebat, veteres studiose
 cavisse, ne principium existentie filio
 tribuerent, quippe qui censerent illum
 patri coæternum esse: suadet ut dialē-
 cticas quidem concertationes omit-
 tat: expositiones autem Veterum in
 testimonium adducat: utque Impera-

tor singularum sectarum principes inter-
roget, utrum veterum Doctorum qui
ante dissidium in Ecclesia floruerant, ra-
tionem habendam esse censerent, an
vero tanquam à Christiana religione
alienos eos rejicerent. Nam si illos reji-
ciunt, audeant igitur eos etiam anathe-
mate damnare. Id vero si facere ausi
fuerint, à multitudine vulgi protinus
extrudentur. Atque hoc facto mani-
festa erit veritatis victoria. Quod si
priscos Doctores minime repudiabunt,
nostrum erit libros veterum proferre,
quorum testimonio sententia nostra
confirmetur. Hac Nectarius cum à
Sifinnio audisset, statim in palatium
contendit, & quid sibi suggestum sit
consilii, Imperatori significat. Ille consi-
lium avide amplexus, rem ipsam pru-
denter exequitur. Occultans enim id
quod in animo habebat, id unum ex illis
sciscitatus est, num rationem aliquam
ducerent eorum qui ante ortam dissen-
sionem Doctores Ecclesiæ exstitissent,
& utrum eos admitterent. Illis mini-
me inficiantibus, seque eos tanquam
magistros impense colere affirmantibus,
iterum quaesivit Imperator, utrum illis
tanquam idoneis ac fide dignis Christia-
na doctrina testibus acquiescant. Quæ
cum audissent sectarum Episcopi eor-
umque Dialectici: erant enim cum
illis non pauci ad disputationis certa-
men instructi: quid acturi essent ambi-
gebant. Etenim singuli in varias distra-
hebantur sententias: dum alii rectum
esse dicerent, id quod ab Imperatore
proponeretur: alii suis rationibus id ne-
quaquam conducere existimarent.
Quippe alii aliter affecti erant erga pri-
scorum libros. Exinde ergo male in-
ter ipsos convenit: dissidebantque non
solum ab aliis sectis, verum etiam in-
ter semetipsos, qui ejusdem sectæ esse
videbantur. Concors itaque malicia,
non secus ac veterum illorum Gigan-
tum lingua, divisa est, & improbitatis
tutris eversa. Postquam Imperator
multiplicem eorum dispersionem ani-
madvertit, eosque solâ disputatione,
non autem veterum Patrum expositione
fretos esse, ad aliud consilium se con-
vertit. Iussitque ut singulæ sectæ fidei
sue formulam scripto comprehensam
ipsi offerrent. Tunc ex unaquaque secta
hi, qui disertissimi habebantur, sin-
gula verba accuratissime perpendentes,
dogma suum conscripserunt. Cumque

περὶ τῶν παλαιῶν βιβλίων τῶν αἰρετικῶν
προσάγει, τότε ἐν λόγῳ ποιεῖ τὴν
πρὸ τῆς διαίρεσεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ
μοσάνων διδασκάλων, ἡ ὡς ἀλλοτεῖς περὶ
σιανισμῶν ἀνακρίνομαι· εἰ μὴν γὰρ τέτοιαι
τῶν, ὅθεν ἀναθεματίζεν αὐτὰς τοὺς μα-
ρτυροῦντες, καὶ εἰ τέτοιαι τοὺς μαρτυροῦν-
τας, ὡς πλὴθος ἐξελεῖται, καὶ τέτοιαι
νομίζονται, προφανὲς ἐστὶν ἡ νίκη τῆς ἀληθείας·
εἰ δὲ μὴ τῶν ἀνακρίσεων, ὅθεν ἀνακρίσεις τῶν δι-
δασκάλων, ἡμετέρῳ ἐστὶ τὸ ἀνακρίναι τὰ
βιβλία τῶν παλαιῶν, δι' ὧν ἡ παρ' ἡμῶν
δόξα μαρτυρηθήσεται· ταῦτα ἀκούσαντες
τῶν ἐπιστολῶν ὁ νεκρὸς, δομαίῳ δὲ τῇ
βασιλείᾳ χωρεῖ· γνωρίζει δὲ τῇ βασι-
λεῖᾳ συμβεβλημένα αὐτῶν· ὁ δὲ ἀπαρ-
τὴν γνώμην, καὶ ὅπως τὸ πρῶτον
χειρὶς αὐτοῦ γὰρ περιεπὼν τὸν σκοπὸν, ἐ-
λῶσε μόνον, εἰ λόγον ἔχουσι καὶ δέχονται
τῶν πρὸ τῆς διαίρεσεως τῆς ἐκκλησίας δι-
δασκάλων τῶν ὅθεν ἀνακρίσεως, ἀλλὰ
πάνυ τιμᾶν αὐτὰς ὡς καθηγητὰς εἰπόντες
αὐτοῖς ἐδήλωσεν ὁ βασιλεὺς, εἰ τῶν ἐκείνων
ἀξιοπίστοις μάρτυσις χριστιανικῶν δόγμων
ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἱησοῦσιν παρ-
σῶτες, ὅσοι παρ' ἐκείνοις αὐτῶν διαλέκτοι
καὶ γὰρ ἦσαν πολλοὶ παρ' αὐτῶν ἡντο
μῆροι πρὸς τὸν ἀγῶνα τῆς διαλέξεως, οἱ
εἶχον ὅτι ποιήσω· ἐπέπεσε γὰρ εἰς ἐκεί-
να διαφάνεια, τῶν μὲν λεγόντων καλῶν
τῶν δὲ βασιλέως πρῶτα τῶν ὅθεν ἀνακρί-
σεις, φέρουσιν τὰ σκοπῶν τῶν αὐτῶν ἀλλὰ
ἄλλως εἶχον περὶ τὰ βιβλία τῶν παλαιῶν
ὅθεν ἀνακρίσεις συνέπνεον· ἐδίδουσαν
ἐμὸν πρὸς τὰς ἄλλας τῶν Ἱησοῦσιν
ἡδὲ καὶ εἰς αὐτὰς, οἱ δὲ μίαν ὄντες αἰρέσεως
ἐν ὁμόφωνῳ κακία, ὡς ἡ γλῶσσα τῶν παλαιο-
γράφων διέσπαρτο, ὅθεν ἀνακρίσεις οἱ βασιλεὺς
κίας πύργῳ αὐτῶν γινέσθαι ὁ βασιλεὺς
συγκεχυμένῳ αὐτῶν διασπορᾷ, ὡς δὲ
λέξει μόνον, καὶ ὅθεν ἀνακρίσεις ἐκείνων
κασιν, ὅθεν ἀνακρίσεις γνώμῳ ἐβλάθισεν
δηλοὶ ἐξέλαφον ἐκείνην Ἱησοῦσιν γινέ-
σθαι τὸν ὅρον αὐτῶν, ὡς ἔχουσι πίστεως· τῶν
οἱ παρ' ἐκείνοις δεινοὶ τὰς λέξεις ἀνακρί-
σεις, τὸ οἰκεῖον δόγμα ἐνέγραψαν· ὡς ἐστὶν

ἡμέρα, καὶ οἱ παρ' ἐκάστοις ἡγίσκοι οὗτοι τὰ
βασιλεῖα κληθέντες συνήρχοντο παρήσαν ἐν
νεκταρίῳ· μὲν καὶ ἀγέλιος, τῆς ὁμοσιᾶς προ-
σώτες πίστεως· Δριανῶν δὲ δημόφιλος· εὐνο-
μιανῶν δὲ αὐτὸς εὐνόμιος· τῶν δὲ ταμακεδο-
νίαι φερνάντων, ἐλδύσιος ὁ κυρίκις· ὁ δὲ βασι-
λεὺς, δέχεσθαι μὲν οὖν συνεληλυθότας καὶ τὸ
παρ' ἐκάστου δόγμα ἐγράψον λαβὼν, καθ'
ἐαυτὸν τε χυρόμηνον, ἡνδεύσας ἐκλεινῶς συνε-
γῆσαι αὐτῶν τὸν Θεόν, πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας
ἐπιλογὴν· εἶτα ἐκάστον τῶν γεγραμμένων
δογμάτων ἀναγνέας, τὰ μὴν ἄλλα πάντα ὡς
χωρεῖται τῆς τριάδος· εἰσαγόντα μεμψά-
μηνον, ἐρρήξε· μόνον δὲ τὴν δὲ ὁμοσιᾶς ἐπα-
νεσας ἐδέξατο· αὐτὴ περὶ φασίς γέγονε οὖν
ναυαλιανῶν, πάλιν ἐνπεσάντας, ἐν δὲ τῶν πό-
λεων τὰς συναγωγὰς ποιῆσας· ὁ δὲ βασι-
λεὺς θαυμάσας αὐτῶν τὴν περὶ οὐκείας
καὶ τὴν πίστιν ὁμόνοιαν, νόμῳ ἐκέλευε τῶν μὲν
οὐκείων κρεῖσθαι ἀδελφῶς ἐκκλησίαν τόπων· ἔχειν
δὲ καὶ περὶ ὁμοσιᾶς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, ἀπὸ
καὶ οἱ τῆς αὐτῆς πίστεως ἔχουσιν· οἱ δὲ περὶ ὁμοσιᾶς
τῶν ἄλλων ἡρησκειῶν, ἐκ τῆς περὶ ἐαυτῶν
διαφωνίας ἐν καταργήσει τῶν αὐτῶν ὅφ' ἐαυ-
τοῖς ἐγγέγονεσαν ἀμνηχανία τε καὶ λύπη κα-
ταχθέντες ἀνεχώρουν· καὶ γράμμασι οὖν οὐ-
κείας παρεμυθύντο, παραινέσεις μὴ ἀχθε-
σθαι ἐφ' οἷς πολλοὶ καταλιπόντες αὐτοὺς, τὰ
ὁμοσιᾶς περὶ ἐθεντο· πολλὰς δὲ εἶναι οὖν
κλητὰς, ὁλίγας δὲ οὖν ἐκλεινῶς ὅπως οὐκ ἐλε-
γον, ἡνίκα τὸ πολὺ δὲ λαὸς αὐτοῖς ἐκδινα-
σίας περὶ ἐκείνῳ· ἀλλὰ μὴν ἐδὲ οἱ τῆς ὁμο-
σιᾶς πίστεως, τῶν λυπηρῶν τελέως ἦσαν ἐλδί-
σθαι τὰ γὰρ καὶ ἀνιοχίαν, οὖν τῇ συνόδῳ
παρόντας διέκελευεν αἰγύπτιοι μὲν γὰρ οἱ δὲ
δρακίνας· οὐκ ἐπὶ πάλιν συμπάσιοντες, τὸν
Φλαβιανὸν ἐξωθεῖσας τῆς ἀνιοχίας ἐλεγον·
οἱ δὲ ἐκ παλαιστίνης, Φοινίκης τε καὶ συρίας,
ὡς Φλαβιανὸς συνεστήκεσαν· τὸ το μὴ οἱ-
τε τὴν ἐδέξατο, καὶ χώραν ἐρῶ.

A dies adesset quæ ad id præstituta fuerat,
singularum sectarum Episcopi ad palati-
um vocati accurrerunt. Aderant igitur
Nectarius quidem & Agelius, consub-
stantialis fidei propugnatores: Ariano-
rum vero Demophilus: Eunomianorum
Eunomius ipse: Macedonianorum E-
leusius Cyzicenus. Postquam convenis-
sent, Imperator eos benigne excepit: &
libello fidei à singulis accepto, inde in
cubiculum digressus, remotis arbitris
Deum intente precatus est, ut ad di-
gnoscendam veritatem sibi auxilio esset.
Posthæc perlectis uniuscujusque dogma-
tis libellis, cætera quidem dogmata, ut
pote quæ Trinitatis divisionem induce-
rent, damnavit, chartasque laceravit:
solam vero consubstantialis fidem lau-
davit atque suscepit. Atque hæc causa
fuit, cur Novatiani iterum prospere
agentes, intra urbes sacros conventus
peragerent. Etenim Imperator doctri-
nam fidei illorum plane cum suis con-
sentientem admiratus, lege latâ præce-
pit, ut Oratoriis suis intrepide potiren-
tur, utque eorum Ecclesiæ eadem quæ
fidei suæ Basilicæ, privilegia possiderent.
Aliarum vero sectarum Antistites ob
mutuam inter ipsos dissensionem in re-
prehensionem suorum venerunt: & ad
inopiam consilii redacti ac mœrore con-
fusi, domum discesserunt: scriptisq; ad
suos literis eos consolati sunt: monentes
ne ob id molestiâ afficeretur, quod multi
ab ipsorum partibus deficientes, ad con-
substantialis fidem accederent. Quippe
multos quidem vocatos esse, paucos
autem electos. Quod quidem ipsi mi-
nime dicebant, tunc cum per vim ac
metum omnes fere ab eorum partibus
starent. Sed ne illi quidem qui consub-
stantialis vocem tuebantur, omni peni-
tus dolore ac molestiâ caruerunt. Ete-
nim Antiochensis Ecclesiæ causâ, Epi-
scopi qui Concilio interfuerant, duas in
partes sunt dirempti. Egyptii enim
& Arabes ac Cyprii rursus in unum coe-
sunt, ajebant Flavianum Antiochiâ
expelli debere. Palæstinæ vero & Phæ-
nices ac Syriæ Episcopi Flaviano fave-
bant. Cujusmodi autem exitus fuerit
hujus negotii, dicam suo loco.